

Leuvannenvan tuulivoimahanke: tuulivoimapuisto ja 400 kV voimajohto, Siikalatva/Siikajoki, yhteysviranomaisen lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

LIITE 1. LAUSUNNOT JA MIELIPITEET

Tässä julkaistuista lausunnoista on tietosuojasyistä poistettu tarkemmat kiinteistö- ja yhteystiedot sekä lausuntojen johdantotekstit, joissa on referoitu nähtävillä ollutta arviointiohjelmaa. Verkkopalvelussa julkaistavasta lausunnosta on tietosuojasyistä poistettu yksityishenkilöiden nimet. Lausuntojen ja mielipiteiden alkuperäistä sisältöä on tässä verkkoversiossa paikoin tiivistetty. Alkuperäiset versiot mahdollisine liitekarttoineen on toimitettu hankkeesta vastaavan käyttöön. Lausunnot ovat seuraavassa aakkosjärjestyksessä.

Lausunnot

Cinia Oy

Cinia Oy:llä ei ole tällä hetkellä radiotaajuuksia käyttäviä tai kaapeleihin perustuvia viestiverkkoja Siikalatvan ja Siikajoen Leuvannenvan tuulivoimapuiston tai suunnitellun 400 kV:n voimajohdon YVA-ohjelmaosayleiskaava ja ympäristövaikutusten arviointiohjelman mukaisella suunnittelualueella. Huomioitavaa on, että kyseisen hankkeen vaikutusalueelle ei jatkossa voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä tai telekaapelointeja. Toteutuessaan tuulivoimapuisto haittaa, ja jopa estää, radiotietä käyttävien viestiyhteyksien rakentamista. Cinia Oy:llä ei ole muuta lausuttavaa edellä mainittuihin tuulivoimapuistohankkeeseen.

Digita Oy

Digitan antenni-tv vastaanottoneuvonnassa Digita Infossa on ajantasainen ja kattava tieto antenni-tv:n vastaanotto-olosuhteista. Vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta.

Digita toteaa, että tuulipuistot voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni- tv:n vastaanottoon ennen kaikkea radio- ja tv-lähetysasemaan nähden puiston takana olevissa asuin- ja lomarakennuksissa. Vastaanotto-ongelmat voivat syntyä jo yhdenkin tuulivoimalan tapauksessa. Pahimmillaan tuulivoimala voi estää tv-signaalin etenemisen kokonaan. Antenni-tv –lähetyskäyttöä käytetään myös viranomaisten vaaratiedotteiden välityskanavana. Tuulivoiman aiheuttaessa häiriön antenni-tv-vastaanottoihin vaikuttaa se tällöin myös vaaratiedotteiden saatavuuteen ja sitä kautta yleiseen turvallisuuteen. Tämän vuoksi vaikutukset antenni-tv vastaanottoihin tulisi ottaa huomioon myös turvallisuuteen liittyvien vaikutuksien arvioinnissa.

Antennitelevisiion vastaanotto-ongelmien syntymisen estämiseksi onkin erittäin tärkeää tutkia suunnitellun tuulivoimalan vaikutus antenni-tv-lähetysten näkyvyyteen jo hyvissä ajoin ennen rakennuslupien hakemista ja myöntämistä, ja mieluiten jo ennen tuulivoimalan sijaintipäätösten tekemistä. 2 (3) Julkinen Esitämme, että kaavoituksen edetessä, viimeistään rakennuslupien myöntämisvaiheessa: • hankevastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma tuulivoimalan valtakunnallisen radio- ja tv-verkon lähetysille aiheuttamien häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi, tai mikäli suunnitelman laatiminen hakemusvaiheessa ei ole mahdollista, hankevastaavan tulee sitoutua laatimaan ja toimittamaan konkreettinen suunnitelma häiriöiden poistamiseksi

27.7.2022

viranomaisen asettamaan määräpäivään mennessä; ja • tarvittaessa täsmennetään, että tuulivoimahankkeen hankevastaava häiriön aiheuttajana on velvollinen huolehtimaan häiriöiden poistamisesta sekä siitä aiheutuvista kustannuksista.

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on mietinnössään (LiVM 10/2014 vp - HE 221/2013 vp) todennut, että tuulivoimahäiriössä häiriönaiheuttaja huolehtii tilanteen korjaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä ja myös vastaa kustannuksista. Valiokunta on jo aiemmin katsonut, että tämän kaltaisen aiheuttaja vastaa -periaatteen tulisi olla yleisemminkin taajuuksien häiriöiden yhteydessä noudatettava lähtökohta.

Digita toteaa, että antenni-tv:n verkko-operaattori Digitan velvollisuuksiin ei kuulu tuulivoimaloiden tv-lähetyksille aiheuttamien häiriöiden korjaaminen, vaan vastuu kuuluu häiriöiden aiheuttajalle. Näin ollen tuulivoimahankkeesta vastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma häiriöiden estämiseksi ja poistamiseksi sekä otettava vastuu häiriöiden poistamisesta sekä niistä aiheutuvista kustannuksista.

Digita toteaa, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt ja niiden vaikutukset ja vaikutusalueet voidaan riittävällä suunnittelulla nykyisin ennustaa. Tämän lausunnon kohteena oleva tuulivoimahanke voi muodostaa häiriöitä yhteisvaikutuksena toisien tuulivoimahankkeiden kanssa. Häiriön poistokeinoja toteutettaessa on otettava huomioon myös alueen muut mahdolliset tuulivoiman rakentamishankkeet.

Lisäksi Digita toteaa, että tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden hoitamisessa ei valitettavasti ole alalle syntynyt yleisiä käytäntöjä. Tuulivoimaloiden aiheuttamat häiriöt voivat pahimmillaan estää kokonaan antenni-tv-signaalin vastaanoton. Erityisesti tilanteessa, jossa olemassa olevan tv- ja radiolähetyksiaseman lähistölle sijoitetaan useita tuulivoimaloita, voidaan pahimmassa tapauksessa ajautua tilanteeseen, jossa tv-signaalin eteneminen estyy kokonaan.

Sen vuoksi onkin erityisen tärkeää, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt pyritään välttämään hyvissä ajoin etukäteen jo voimaloiden suunnitteluvaiheessa tuulivoimaloiden ja verkko-operaattoreiden välisellä yhteistyöllä. Ellei näin tehdä, riskinä on, että tuulivoimaloiden roottoreiden kotitalouksien tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt jäävät korjaamatta ja kotitalouksien kärsittäviksi. Tästä on jo olemassa valitettavia esimerkkejä (esim. Pori Peitto). Tuulivoimayhtiöt tulee siten jo kaavoitus- ja rakennuslupavaiheessa velvoittaa huolehtimaan siitä, että tuulivoimalat sijoitetaan alueelle siten, että häiriöitä kotitalouksien antenni-tv:n vastaanotolle ei aiheudu. Viranomaisten tulisi päätöksessään tuoda selvästi esiin myös se, että mikäli huolellisesta ennakosuunnittelusta huolimatta tuulivoimalat kuitenkin aiheuttavat häiriöitä tv-vastaanotolle, tulee niiden myös huolehtia häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

Digita suhtautuu myönteisesti tuulivoiman käyttöön energianlähteenä. Jo toteutetut tuulivoimalat ovat kuitenkin osoittaneet, että tv- lähetyksiasemien jälkeen rakennetut tuulivoimapuistot voivat aiheuttaa olennaisia häiriöitä tv-vastaanottoon. Mahdollisten tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden korjaaminen ei kuulu Digitan velvollisuuksiin ja televisiovastaanoton varmistamiseksi alueella on erittäin tärkeää, että tuulivoimatoimija huolehtii aiheuttamiensa häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

27.7.2022

Elenia Verkko Oyj

VSB:n täytyy pitää Elenia Verkko Oyj tietoisena tuulivoimapuiston sähkön siirron toteutustavasta ja liittymispisteestä kantaverkkoon, sekä pyytää tarvittavat lausunnot Elenia Verkko Oyj:ltä tuulivoimapuiston tarvitsemien voimajohtojen rakentamisesta. Elenia Verkko Oyj:llä ei ole huomautettavaa Siikalatvan ja Siikajoen Leuvanvean tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Elisa Oyj

Emme ole hanketta vastaan, pyydämme kuitenkin huomioimaan Elisan teleliikenteelle aiheutuvat haitat. Kyseisen hankkeen vaikutusalueelle ei jatkossa voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä.

Fingrid

Fingrid Oyj on valtakunnallinen kantaverkkoyhtiö, joka vastaa Suomen sähköjärjestelmän toimivuudesta sähkömarkkinalain perusteella sille myönnetyn sähköverkkoluvan ehtojen mukaisesti. Yhtiön on hoidettava sähkömarkkinalain edellyttämät velvoitteet pitkäjänteisesti siten, että kantaverkko on käyttövarma ja siirtokyvyltään riittävä.

Kantaverkkoyhtiöllä on sähkömarkkinalaissa määritelty verkon kehittämis- ja liittämisvelvollisuus. Verkonhaltijan tulee pyynnöstä ja kohtuullista korvausta vastaan liittää verkkoonsa tekniset vaatimukset täyttävät sähkönkäyttöpaikat ja sähköntuotantolaitokset toiminta-alueellaan.

Kantaverkkoliityntöjen tulee täyttää tekniset vaatimukset, jotka on esitetty Fingridin yleisissä liittymisehdoissa (YLE). Liittymisehtoja noudattamalla varmistetaan järjestelmien tekninen yhteensopivuus. Niissä myös määritellään sopimuspuolten liityntää koskevat oikeudet ja velvollisuudet. Yleisten liittymisehtojen lisäksi voimalaitosten tulee täyttää Fingridin järjestelmätekniset vaatimukset (VJV). Asiakas huolehtii omaan sähköverkkoon suoraan tai välillisesti liittyvien osapuolien kanssa siitä, että myös niiden sähköverkot ja niihin liittyvät laitteistot täyttävät kantaverkkoa koskevat liittymisehdot ja järjestelmätekniset vaatimukset. Kustakin liitynnästä sovitaan erillisellä liittymissopimuksella tapauskohtaisesti.

Lausumme mielellämme jatkossa hankkeen eri vaiheista, tietojen ja ratkaisun tarkentuessa. Tuulivoima-alue Hankealue rajautuu itä-kaakkoisreunaltaan noin 14 km matkalta Fingridin Metsälinjaan, jonka rakentaminen on käynnissä. Lisätietoja voimajohtohankkeen internetsivuilta: https://www.fingrid.fi/kantaverkko/suunnittelu-ja-rakentaminen/voimajohdot/metsalinja_rakentaminen/. Voimajohtojen etäisyysvaatimukset tuulivoimaloille on otettava huomioon tuulivoimaloiden suunnittelussa myös tulevien voimajohtojen osalta. Tuulivoimalat tulee sijoittaa vähintään 1,5 x tuulivoimalan maksimikorkeuden määrittämän etäisyyden päähän johtoalueen ulkoreunasta mitattuna. Fingridillä ei ole muutoin lausuttavaa YVA-ohjelmasta.

Muiden kuin Fingrid Oyj:n omistamien voimajohtojen osalta teidän tulee pyytää erillinen lausunto voimajohtojen omistajilta. Pyydämme lähettämään meille tietoa hankkeen etenemisestä. ...

27.7.2022

Haapaveden kaupunki

Kaupunginhallituksella ei ole huomautettavaa lausuntopyyntöön. Käsittely: Keskustelun aikana jäsen (nimi) antoi pohjaehdotuksesta poikkeavan vastaesityksen: Haapaveden kaupunki esittää, että käytetään vaihtoehtoa SVE1, jota siirretään Haapaveden rajojen ulkopuolelle Raahan suuntaan. (nimi) kannatti Ritolan esitystä. Puheenjohtaja totesi, että on tehty pohjaehdotuksesta poikkeava kannatettu esitys, joten on äänestettävä. Puheenjohtaja esitti äänestystavaksi nimenhuutoäänestystä. Kaupunginjohtajan pohjaehdotus on JAA ja (nimi) kannatettu vastaesitys on EI. Puheenjohtajan ehdotukset hyväksyttiin yksimielisesti. Kaupunginjohtajan pohjaehdotuksen (JAA) puolesta äänestivät (kahdeksan nimeä). (Nimi) vastaesityksen (EI) (kaksi nimeä). Päätös Puheenjohtaja totesi päätökseksi tuleen kaupunginjohtajan pohjaehdotuksen äänin 8-2.

Ilmatieteen laitos

Ilmatieteen laitos on perehtynyt ohjelmaan ja toteaa lausuntonaan seuraavaa: Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Leuvannevan tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmaan, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta perustuen linjaukseen, jota Ilmatieteen laitos noudattaa kansainvälisen ohjeistuksen mukaan. Huomioitavaa on, että suunniteltu Leuvannevan tuulivoimalahanke on laajuudessaan merkittävä ja tullee aiheuttamaan selkeän virhekaipun operatiivisiin säätutkamittauksiin.

Jokilaaksojen Pelastuslaitos

Pelastuslaitosten kumppanuusverkoston tuulivoimaloita koskevista ohjeissa todetaan, että tapahtuneissa onnettomuuksissa tuulivoimaloiden lavan osia on voinut lentää jopa 500 metrin etäisyydelle ja normaalioloissakin lavoista irtoava jää voi pudotessaan aiheuttaa vaaraa ihmisille. Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto suosittaa palo- ja henkilöturvallisuuden osalta yli 1 MW tuulivoimaloilla 600 metrin suojaetäisyyttä asutukseen sekä vaarallisten aineiden laitoksiin ja varastoihin, ellei tuulivoimalalle laadittu vaaranarviointi edellytä tätä pienempää tai suurempaa etäisyyttä. Pelastuslaki (379/2011) edellyttää rakennuksen omistajalta ja haltijalta sekä toiminnanharjoittajalta huolellisuusvelvollisuutta (4 §), omatoimista varautumista (14 §) ja pelastussuunnitelman laatimista (15 §). Toiminnanharjoittajan tulee varautua omatoimisesti tuulivoimaloiden konehuonepaloihin, koska pelastuslaitoksella ei ole mahdollisuutta sammuttaa niitä. Tuulivoimaloiden paloturvallisuuden pohjana suositellaan käytettävän Suomen Pelastusalan keskusjärjestön opasta SPEK opastaa 28; Tuulivoimaloiden paloturvallisuus (2013) sekä Finanssialan Keskusliiton ohjetta Tuulivoimalan vahingontorjunta (2017). Pelastuslaitoksen toimintamahdollisuudet tulee varmistaa suunnittelemalla ja rakentamalla tiestö siten, että se mahdollistaa pelastusajoneuvojen toiminnan alueella mahdollisen pelastustoiminnan aikana. Tuulipuiston tulisi olla saavutettavissa vähintään kahdesta suunnasta. Pelastusviranominen pyytää huomioimaan rakentamisen aikaisen raskaan liikenteen ja mahdolliset polttoaineiden ym. kemikaalien aiheuttamat riskit sekä metsäpalovaaran. Lisäksi voimaloiden sijoituksessa olisi hyvä ottaa huomioon turvetuotantoalueiden tulipalojen aiheuttama mahdollinen uhka.

Luonnonvarakeskus

YVA-ohjelma kuvailee suppeasti hankealueen nykytilaa riistaeläinten osalta. Myös suunnitelmat ja vaikutustenarvioinnit tuodaan suppeasti esille hankkeen tässä vaiheessa. Hankkeen luontoselvitykset (pesimälintukartoitus, soidinpaikkakartoitus, lintujen muutonseuranta, lumijälkilaskenta) tullaan tekemään maastokauden 2022

27.7.2022

aikana. Lumijälkilaskennassa suunnitellaan hiihtämistä alueen teillä ja kartoittamalla niiden varrelta löydettävät jäljet (mm. saukko, suurpedot, hirvieläimet).

Hankealue sijoittuu kahdelle eri susireviirille (sudenkanta-arvio 2022). Alueen eteläinen osa sijoittuu Pulkkilan reviirin (status: perhelauma, 3-6 yks.) pohjoisosaan, mistä tehty paljon useamman yksilön havaintoja. Hankealueen pohjoinen puoli sijoittuu Rantsilan reviirin kaakkoisosaan (status: pari). Hankealue ulottuu Rantsilan reviirin ydinosiin saakka. Vaikutusten arviointeja tehdessä tulee tiedostaa, että suden pesimä- ja lepäilyalueet sijaitsevat yleensä reviirien keskiosissa. Tällöin muutokset reviirien ydinalueilla saattavat vaikuttaa suden pesimä- ja lepäilyalueisiin ja siten lisääntymismenestykseen.

On hyvä, että alueelle on suunniteltu lumijälkilaskenta, mutta hankealueen merkitys mm. sudelle ja metsäpeuralle tulisi selvittää kohdennetuin laskennoin. Laskentojen tulee olla perusteellisia ja tuottaa sellaista uutta aineistoa, joka on riittävän laaja luotettavan arvion pohjaksi. On tärkeää huomioida, että yksittäinen laskenta ei kerro riittävästi hankealueen merkityksestä esimerkiksi sudelle. Suden liikkuminen on vuodenaikaan sidonnaista.

Keväällä se huolehtii reviirin rajoista ja pyrkii saalistamaan tehokkaasti, jotta olisi mahdollisimman hyvässä kunnossa pentujen syntyessä. Tällöin suden esiintymistä ohjaa saaliseläinten sijainti enemmän kuin pesimäalueiden sijainnit. Vasta lähempänä penikointia susi hakeutuu reviirin ydinalueille, joissa synnytys ja pentujen hoito tapahtuu.

Suden osalta tulisi lisäksi huomioida, että vaikka se onkin sopeutumiskykyinen laji, se on riippuvainen saaliseläimistään (erityisesti hirvi ja metsäpeura). Siten tuulivoiman vaikutukset suteen eivät ole yksin kiinni suorista vaikutuksista lajiin itseensä, vaan myös vaikutuksista sen saaliseläinten käyttäytymiseen ja lisääntymismenestykseen.

Saukkoinventointia ei voida tehdä teitä pitkin hiihtämällä. Saukkojen inventointi tulisi toteuttaa kulkemalla alueen vesistöjen rannat kauttaaltaan läpi. Saukon osalta vaikutuksia pohtiessa tulee huomioida, että lisääntymistuloksen kannalta keskeisin tekijä on talvella sulana pysyvien saalistuspaikkojen saatavuus elinpiirillä. Jos talvinen ruokailualue hävitetään, lisääntymistä ei voi tapahtua ja myös lisääntymispaikka häviää. Liikenne on myös saukolle uhka, joten hankkeen myötä lisääntyvä liikenne ja tieverkosto saattavat vaikuttaa lajin menestykseen.

Metsäpeuran koko maailmankanta on nykyisin noin 5000 tuhannen eläimen kokoinen, josta noin 2300 asuu Venäjän Karjalassa ja 850 yksilöä Kainuussa. Suomenselän metsäpeurakanta on osapopulaatioista ainoa, joka voidaan nykyisin lukea elinvoimaiseksi. Metsäpeura on luontodirektiivin II-liitteen mukainen laji, jonka lisääntymiselinympäristöistä on Suomessa puute, eikä niitä sijaitse Suomessa muualla kuin Suomenselän ja Kainuun alueilla laikuittaisesti. Metsäpeuran elinoloja vastaavissa olosuhteissa tehdyissä porotutkimuksissa on tuulivoimalla havaittu negatiivinen vaikutus erityisesti porojen lisääntymisaikana (ks. Skarin ym. 2015, Skarin ym. 2018 ja Skarin ja Alam 2017), jolloin rakennusaikaisen ja operatiivisen vaiheen vaikutus saattoi ulottua useiden kilometrien päähän. Häiriövaikutuksen lisäksi tuulivoimarakenteiden alle jää merkittävä määrä normaalia talousmetsää, joka lisää yleistä luontokatoa konkreettisesti ja on siis pysyvästi pois metsäpeurojen laidunkierrosta kuin myös muusta luonnontaloudesta.

27.7.2022

Hanke tulee arvioida erityisesti osana muita Pohjanmaan tuulivoimahankkeita ja niiden yhteisvaikutusten kautta. Luke näkee, että nykyisten kaikkien tuulivoimasuunnitelmien toteutuessa metsäpeuran ydinalueet (myös Natura2000-verkosto) Suomenselällä joko peitetään tai eristetään toisistaan rakennetuilla elinympäristöillä. Siksi Luke näkee, että nykyinen tuulivoimarakentaminen ja sen jatkosuunnitelmat (esim. E-P-, K-P-, Pohjanmaan ja Keski-Suomen kaavaluonnokset 2040) muodostavat vakavan uhan Suomenselän ja koko metsäpeurakannan elinvoimaisuudelle yhdessä muiden muutostekijöiden kanssa.

Soidinselvitysten tulokset ovat tärkeitä ja ne tulee ottaa huomioon voimaloiden sijoittelussa. Kanaintujen esiintymisen selvittämiseksi suunnittelualueella olisi hyvä tehdä soidinpaikkaselvitykset useampana peräkkäisenä vuotena. Tällöin soidinpaikkaselvitys antaisi paremman kuvan alueen merkityksestä kanalinuille, kuin yksittäisenä keväänä tehty selvitys, sillä soidinten esiintyminen riippuu tällä syklisellä lajiryhmällä mm. alueen sen hetkisistä kanaintukannoista. Myös soidinten havaittavuus vaihtelee vuodesta toiseen esimerkiksi kevään edistymisestä ja sääoloista riippuen.

Hankealue rajautuu itäisellä laidallaan Taikkonevan tuulivoimahankkeeseen (45 voimalaa), lisäksi alueen läheisyydessä (30 km säteellä) on n. 7 muuta tuulivoimahanketta ja muita maankäyttöhankkeita. Hanke on pinta-alaltaan laaja. Siksi Luke suosittelee suunnitelmaan lisättäväksi vaihtoehtoja, joissa hankealue on merkittävästi pienempi ja kauempana Natura-alueista. Hankealueen koon lisäksi, kun huomioidaan muiden lähialueiden tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset, se voi vaikuttaa merkittävästi metsälajien elinmahdollisuuksiin ja ekologisten käytävien olemassaoloon.

Lausunnon tiivistelmä

Hankealue on pinta-alaltaan laaja (89 voimalaa). Luke edellyttää suunnitelmaan lisättäväksi vaihtoehtoja, joissa hankealue on merkittävästi pienempi ja kauempana Natura-alueista. Koska alue on erämaisuutensa vuoksi vaateliaitten lajien (susi ja metsäpeura) elinaluetta, tulee hankkeen selostusvaiheessa noudattaa erityistä tarkkuutta, jotta nämä direktiivilajien I-, II- ja IV-liitteen riistalajien elinympäristövaatimukset tulevat huomioiduiksi. Sekä suden että metsäpeuran käyttäytyminen ja elinympäristön käyttö vaihtelevat vuodenajan mukaan. Hankealueella tulisi tehdä kohdennettuja laskentoja huomioiden vuodenaikaisuus. Saukkoinventointi tulisi toteuttaa kulkemalla alueen vesistöjen rannat kauttaaltaan läpi. Kanaintujen soidinselvitysten tulokset ovat tärkeitä ja ne tulee ottaa huomioon voimaloiden sijoittelussa. Kanaintujen esiintymisen selvittämiseksi suunnittelualueella olisi hyvä tehdä soidinpaikkaselvitykset useampana peräkkäisenä vuotena. Luke pitää erittäin tärkeänä, että tulevassa arvioinnissa otetaan huomioon saman paikallispopulaation tai osapopulaation alueella tapahtuvan muun tuulivoimarakentamisen ja maankäytön yhteisvaikutus lajien elinmahdollisuuksien muutoksiin ja ekologisten käytävien olemassaoloon.

Metsähallitus

Metsähallitus on tutustunut Leuvannevan tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointiohjelmaan ja lausuu seuraavaa: On hyvä, että Natura-arviointi tehdään ainakin Haapaveden lintuvedet ja -suot - alueelle. Siinä on syytä selvittää paitsi tuulivoimapuiston, myös voimajohtovaihtoehtojen vaikutuksia, ja yhteisvaikutuksia

27.7.2022

muiden hankkeiden kanssa, alueen suojeluperustelajeille sekä -luontotyypeille ja niillä tyypillisesti esiintyvillä lajeille (suolinnusto, metsäpeura ym.)

Kuten ohjelmassa mainittiin, hanke sijoittuu maakotkan ja muuttohaukan reviireille. Pitkähkö, noin viiden kilometrin etäisyys tunnettuihin pesiin vähentää merkittävien vaikutusten riskiä. Alueiden merkitystä ja vaikutuksia etenkin maakotkalle on kuitenkin syytä selvittää riittävän maastoselvityksin ja elinympäristömallinnusten avulla. Maakotkatarkkailut ja vaikutusanalyysit on tärkeää toteuttaa laadittavana olevan ”Hyvät käytännöt tuulivoimahankkeista maakotkalle aiheutuvien vaikutusten selvittämisessä ja arvioinnissa” julkaisun mukaisesti huomioiden myös aktiiviseen reviiriin kohdistuvat yhteisvaikutukset muiden tiedossa olevien hankkeiden kanssa. Ohje julkaistaan syksyllä, mutta sen saa luonnoksena jo aiemmin Metsähallitukselta.

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Pohjois-Pohjanmaan liitto on osallistunut hankkeen YVA-menettelyn ennakkoneuvotteluun 20.10.2021 ja seurantaryhmän kokoukseen 21.4.2022.

YVA-ohjelmaraportissa on huomioitu, ettei Leuvanvevan hankealuetta ole osoitettu voimassa olevassa Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueeksi (tv-1). Voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain mukaan seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen rakentamisen mahdollistavaa yleiskaavaa ei voida hyväksyä ennen kuin alue on maakuntakaavassa tv-alueena. Selvitykset ja kaavoitus voivat kuitenkin edetä ehdotusvaiheen kuulemiseen saakka.

Maakuntakaava muodostaa keskeisen lähtökohdan seudullisten tuulivoimahankkeiden suunnittelulle. Kaavan tavoitteena on tuulivoimarakentamisen kokonaisuuden ohjaaminen ja vaikutusten hallinta koko maakunnan tasolla. Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen huomioiminen edellyttää, että kaavan tavoitteet, periaatteet, kaavassa osoitettujen alueiden rajaamisen perusteet ja kaavan suunnittelumääräykset otetaan suunnittelussa huomioon.

Maakuntakaavassa osoitetut tuulivoima-alueet ovat ensisijaisia seudullisten tuulivoima-alueiden sijoittamispaikkoja. Maakuntakaava on kuitenkin luonteeltaan yleispiirteinen ja alueidenkäytön suunnitelma; siinä esitettyjen tuulivoima-alueiden rajaukset täsmentyvät kuntakaavan yhteydessä laadittavien YVA-menettelyn ja muiden vaikutustarkastelun perusteella. Maakuntakaavan joustavuudesta johtuen kaavassa osoitettujen alueiden sijaintia ja laajuutta voidaan muuttaa yksityiskohtaisemmassa kaavassa. Tuulivoimaosayleiskaava ei saa kuitenkaan olla ristiriidassa maakuntakaavan keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden kanssa, eikä kaava saa vaikeuttaa maakuntakaavan toteuttamista.

Maakuntakaavan tilanne, maakuntakaavamerkinnot ja TUULI-hanke

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan tilanne on hyvä esittää YVA-menettelyn raportissa. Pohjois-Pohjanmaalla on neljä lainvoimaista maakuntakaavaa: 1.-3. vaihemaakuntakaavat ja Hankikiven ydinvoimamaakuntakaava. Voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti maakuntakaava ohjaa seudullista eli vähintään kymmenen voimalaa käsittävän hankkeen tuulivoimarakentamista.

Pohjois-Pohjanmaan liitto on käynnistänyt uuden maakuntakaavaprosessin loppuvuodesta 2021. Yhtenä merkittävänä teemana energia- ja

27.7.2022

ilmastovaihemaakuntakaavassa tarkastellaan maakunnan tuulivoiman kokonaisuutta, uusia potentiaalisia tuulivoima-alueita ja sähkönsiirtoa maakunnassa TUULI-hankkeen pohjalta (Kestävä tuulivoimarakentaminen Pohjois-Pohjanmaalla). TUULI-hankkeessa on valmistunut ja maakuntahallitukselle esitelty joulukuussa 2021 useita tuulivoimatuotantoa ja sijoittamista koskevia taustaselvityksiä kuten linnuston päämuuttoreitin päivitysselvitys, viherrakenne- ja ekosysteemipalveluselvitys, susireviiriselvitys ja sähkönsiirtoselvitys. TUULI-hankkeen sijainninhjausmalli on valmistunut ja esitelty maakuntahallituksen kokouksissa 25.4. ja 23.5.2022. Sijainninhjausmallin tulokset ovat maakuntakaavakartalla ja muissa kaava-asiakirjoissa esitettävän tuulivoimaohjauksen lähtökohtina. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kuulemisaineisto käsiteltiin maakuntahallituksen kokouksessa 21.6.2022 ja luonnos tulee nähtäville elokuussa 2022. Maakuntakaavan hyväksymiskäsittelyn tavoiteaika on syksyllä 2023.

Pohjois-Pohjanmaan TUULI-hankkeessa Leuvanven alue on tunnistettu tuulivoimapotentiaalisiksi alueeksi. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan valmisteluaineistossa Leuvanven alue on osoitettu uutena tuulivoimaloiden alueena (tv-1), jonka selite ja suunnittelumääräys ovat samat kuin lainvoimaisessa kolmannessa vaihemaakuntakaavassa.

Vaikutusten arviointi

Yksi hankkeen todennäköisesti merkittävistä vaikutuksista kohdistuu arvokkaaseen kulttuurimaisema-alueeseen. Aivan hankealueen itä- ja koillispuolella sijaitsee laaja maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisemaympäristö Mankilan-Sipolan kulttuurimaisemat Siikajokivarressa ja noin 1,5 km päässä Viitastenjärven rantamaisema. Kokonaiskorkeudeltaan maksimissaan 310 metriin kohoavat tuulivoimalat tulevat muuttamaan maisemakuvaa Siikajokivarren kulttuurimaisemaympäristössä. Leuvanven hankealueen vaikutusalueella sijaitsee myös valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja paikallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristökohteita ja rakennusperintökohteita. Leuvanven tuulivoimahankkeen vaikutukset näihin maisema-alueisiin ja kulttuuriperintökohteisiin on arvioitava huolellisesti.

YVA-ohjelmassa on tunnistettu, että maisemavaikutusten lisäksi toinen hankkeen todennäköisesti merkittävä vaikutus kohdistuu yhteisvaikutuksiin muiden tuulivoimahankkeiden kanssa. Leuvanven ympäristöön on suunnitteilla useita tuulivoimapuistoja ja toteutuessaan alueelle voisi muodostua noin 170 tuulivoimalan kokonaisuus. Yhteisvaikutusten arvioinnissa on tarkasteltava vaikutuksia kulttuurimaisemaan, sähkönsiirtoon, sähkökapasiteetin riittävyyteen ja yhteisvaikutuksia elinoloihin ja viihtyvyyteen.

Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää hyvänä asiana sitä, että Leuvanven sähkönsiirrossa hyödynnetään olemassa olevia johtokäytäviä. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnokseen on täydennetty yleisiä tuulivoiman suunnittelumääräyksiä sähkönsiirron osalta siten, että *"lähekkäin sijoittuvien tuulivoima-alueiden liittäminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin, yhteistyössä muiden energiantuotannon hankealueiden kanssa"*.

27.7.2022

Lisäksi vaikutukset tulee arvioida maakuntakaavassa hankealueelle ja sen läheisyyteen osoitettuihin toimintoihin. Leuvannevan hankealue sijoittuu kahden susireviirin alueelle ja hankealueen läpi kulkee myös TUULI-hankkeen viherrakenne- ja ekosysteemipalveluselvityksessä tunnistettu ekologinen yhteys, joka on osoitettu myös energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksen tuulivoiman ja sähkönsiirron teemakartalla (selostuksen liite 1). YVA-selostuksessa on arvioitava riittävällä tarkkuudella hankkeen vaikutukset susireviireihin ja kiinnitettävä huomiota, että riittävän leveä ekologinen yhteys eläinten liikkumiseen säilyy alueen mahdollisen rakentumisen jälkeenkin.

Pohjois-Pohjanmaan museo, arkeologia

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan museon lausuntoa Siikalatvan ja Siikajoen kuntien alueelle sijoittuvan Leuvannevan tuulivoimahankkeen tuulivoimapuiston ja 400 kV:n voimajohdon YVA-ohjelmasta. Tämä museon lausunto koskee arkeologista kulttuuriperintöä. VSB Uusiutuva Energia Suomi Oy suunnittelee tuulivoimapuistoa Siikalatvan ja Siikajoen Leuvannevan alueelle. Hankealueelle (Leuvanneva) suunnitellaan yhteensä enintään 89 uuden tuulivoimalan rakentamista. Suunniteltujen tuulivoimaloiden yksikköteho on noin 6–10 MW ja kokonaiskorkeus enintään 310 metriä. Leuvannevan tuulivoimapuiston hankealue kattaa noin 11 800 hehtaarin laajuisen alan. Hankealue sijaitsee noin kolme kilometriä Rantsilan taajamasta lounaaseen ja noin 12 kilometriä Pulkkilan taajaman luoteispuolella. YVA-ohjelmassa tarkastellaan tuulivoimapuiston hankevaihtoehto VE1 89 tuulivoimalaa, sekä 0-vaihtoehto, jossa hanketta ei toteuteta. Tuulivoimaloiden, maakaapeleiden, tiestön, muunto- ja sähköasemien sekä voimajohdon lopulliset sijainnit tarkentuvat hankkeen jatkosuunnittelussa, jossa huomioidaan YVA-menettelyssä kerätty tieto, vaikutusarvioinnit ja palaute. YVA-selostusvaiheeseen muodostetaan toinen tuulivoimapuiston toteutusvaihtoehto (VE2) sen tiedon perusteella, mitä selvitysten ja lausuntojen, mielipiteiden sekä muun vuorovaikutuksen keinoin karttuu. YVA-ohjelmassa kuvataan myös sähkönsiirron vaihtoehdot SVE1, SVE2A ja SVE2B. Hankealueelta tunnetaan tällä hetkellä kaksi muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamaa kiinteää muinaisjäännettä Lahnaasmäki (617010042) ja Tervaskangas 1 (1000035536). Kappaleessa 6.1.1 Asutus ja alueen muut toiminnot kerrotaan, että voimajohtoreitin SVE1 läheisyydessä tunnetaan kaksi kiinteää muinaisjäännettä, Latvanevankaarrot (1000006073) ja Latvanevankaarrot 2 (1000039666) ja voimajohtoreitin SVE2 länsipuolella sijaitsee kiinteä muinaisjäännes Kopisto 2 (1000026206). Muinaisjäänneskohteiden yhteydessä on hyvä kertoa kohteen muinaisjäännesstunnuksen ainakin ensimmäisen kerran kohteesta kerrottaessa. Edellisten kohteiden lisäksi sivulla 92 taulukoissa 8-6 ja 8-7 mainitaan voimajohtoreiteillä sijaitsevan kohteet Lippiräme (1000035584), Mikkela (926010033) ja Mäntyniemi (926010078), mutta näitä kohteita ei mainita muinaisjäänneskohteiksi käsittelevissä kappaleissa.

Leuvannevan tuulivoimapuiston hankealueelle ja voimajohtoreitille tehdään arkeologinen inventointi maastokaudella 2022. Pohjois-Pohjanmaan museo voi tarkemmin arvioida hankkeen vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön vasta arkeologisen inventointiraportin valmistuttua. Arkeologinen inventointiraportti tulee toimittaa Pohjois-Pohjanmaan museolle arvioitavaksi sen valmistuttua. Raportin arvioinnin yhteydessä museo vie kohteet muinaisjäännesrekisteriin. Voimajohtoreittien voimajohdot asennetaan harustettuihin pylväisiin. Suunnittelussa tulee huomioida se, että pylväitä ei tule sijoittaa niin, että muinaisjäännes jäisi harusten väliselle alueelle. Museo huomauttaa jo tässä vaiheessa, että muinaisjäänneskohteisiin kohdistuvissa vaikutuksissa tulee huomioida tuulivoimaloiden sijainnin, tiestön, sähköaseman ja

27.7.2022

maakaapelilinjojen lisäksi mahdolliset maa-aineksen ottopaikat ja mahdolliset maan läjityspaikat sekä väliaikaiset nosto-, varastointi-, pysäköinti- ja työmaaparakkialueet. Kyseiset rakentamistoimenpiteet tulee ottaa huomioon arvioitaessa hankkeen suoria ja epäsuoria vaikutuksia muinaisjäänneksiin. Museo muistuttaa vuoden 2020 alusta voimaan tulleesta uudesta museolaista, jonka mukaan alueelliset vastuumuseot, tässä tapauksessa Pohjois-Pohjanmaan museo, vastaavat toimialueensa rakennetun kulttuuriympäristön, maiseman sekä arkeologisen kulttuuriperinnön asiantuntijatehtävistä. Tämän vuoksi Museovirasto voidaan poistaa osallisista, eikä sille tule osoittaa lausuntopyyntöjä.

Pohjois-Pohjanmaan museo, rakennettu kulttuuriympäristö

Leuvannevan tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmassa on selvitetty hankkeen vaikutusalueella olevia valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita ja rakennetun kulttuuriympäristön kohteita. Hankealueen läheisyydessä ei sijaitse valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita, mutta hankkeen lähialueilla on valtakunnallisesti arvokasta rakennusperintöä, suojeltua rakennusperintöä sekä maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita ja muita merkittäviä kulttuurihistoriallisia tai maisemallisesti arvokkaita kohteita. Valtakunnallisesti arvokasta rakennusperintöä on noin kolmen kilometrin päässä tuulivoimapuiston hankealueelta sijaitsevat Rantsilan kirkko ja vanha raitti sekä Vareksen tila. Maakuntakaavoihin merkittyä arvokasta maisemaa tai kulttuuriympäristöä on lähimpänä tuulivoimapuiston itäpuolella Mankilan-Sipolan kulttuurimaisemat Siikajokivarressa, lähimmillään hieman alle 500 metrin päässä, ja Viitastenjärven rantamaisema lähimmillään noin 1,3 kilometrin päässä tuulivoimapuistosta sekä Junnonojan-Koskenrannan kulttuurimaisema Lamujokivarressa.

Maakunnallisesti tai paikallisesti arvokasta inventoitua kulttuuriperintöä löytyy hankealueen läheltä, noin 1,5 kilometrin etäisyydeltä Hautapellon aitta, Rauhalan puojit, Perukka ja Onnela.

YVA-ohjelman mukaan Leuvannevan tuulivoimahankkeen maisemavaikutuksia havainnollistetaan valokuvasovitteiden ja näkymäalueanalyysin avulla. Vaikutusten arvioinnissa tutkitaan hankkeen suhdetta ympäristöön sekä vaikutuksia näkymiin ympäröiviltä alueilta. Maiseman ja kulttuuriympäristön arvokohteiden osalta tarkastelualueeksi on alustavasti määritelty noin 12 kilometriä tuulivoimapuiston hankealueesta. Voimajohdon maisemavaikutuksia tarkastellaan tapauskohtaisesti muutaman kilometrin etäisyydellä.

Pohjois-Pohjanmaan museon mielestä Leuvannevan tuulivoimahankkeen vaikutusalueella, erityisesti sen pohjois- ja itäpuolella lähietäisyydellä sijaitsevat arvokkaat maisema-alueet, asettavat ympäristövaikutusten arvioinnille erityisiä vaatimuksia maisemavaikutusten osalta. Valokuvasovitteita ja näkymäalueanalyysseja on tehtävä useasta eri kohdasta ja arvioitava vaihtoehto 2 (VE2) varten tuulivoimaloiden vähentämistä tai kokonaan poisjättämistä suunnittelualueen pohjois-/koillis-/itäosasta Siikajokilaakson länsipuolelta.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualue toteaa terveydensuojelun näkökulmasta lausuntonaan seuraavaa; Ohjelmassa esitettyjen taustojen ja arvioitavien kokonaisuuksien lisäksi vastuualue esittää

27.7.2022

seuraavia asioita huomioitavaksi: Hanke toteutuessaan muodostaisi alueelle merkittävän tuulivoimakeskittymän.

Yhteisvaikutusarvioinnissa on syytä kiinnittää erityistä huomiota asuinrakennuksiin tai loma-asuntoihin tai näiden keskittymiin, jotka jäävät eri voimala-alueiden tai voimaloiden ympäröimäksi siten, että vaikutuksia voisi ilmetä eri suunnilta. Tällaisia alueita voisivat olla tämän hankkeen kanssa Hukanpalo ja Peuraneva. Leuanneva ja Taikkoneva muodostavat yhtenäisen alueen, joten yhteisvaikutusarviointi on syytä toteuttaa kuin kyse olisi yhdestä yhtenäisestä alueesta. Yleisesti on syytä huomioida yhteisvaikutustarkastelussa epävarmuustekijöitä, kuten esimerkiksi puuston suojaavan vaikutuksen muutokset. Melu- sekä välkevaikutusten yhtäaikaisten ilmenemisen samalla alueella voivat korostaa ihmisten kokemia yksittäisen tekijän kielteisiä vaikutuksia. Arviointiselostuksessa onkin syytä esittää havainnollisesti karttapohjalla eri vaikutusten yhtäaikaista ilmenemistä vaikutusalueella, mikäli niitä ilmenee häiriintyvissä kohteissa.

Asutus- ja loma-asutus sijaitsevat nauhamaisesti hankealueen itäpuolella Siikajoen varrella sekä eri puolilla hankealuetta noin kahden kilometrin tai sen alle etäisyydellä hankealueesta (kuva 6-1).

On syytä arvioida ja tuoda arviointiselostuksessa esille, ovatko nämä alueita, joille jatkossakin tulisi olemaan loma-asuntorakentamiselle paineita. Loma-asunnot on tarkoitettu virkistykseen ja lepoon. Ohjelman mukaan pienitaajuisen melun laskennassa hyödynnetään ympäristöministeriön ohjeen lisäksi uusimpia kansallisia rakennusten äänierityksen tilastollisia arvoja. Selostusvaiheessa muodostettava uusi vaihtoehto on syytä olla vastaavasti mukana mm. yhteisvaikutusarvioinnissa.

Raahen kaupunki

Raahen kaupungilla ei ole erityistä huomautettavaa Siikalatvan ja Siikajoen Leuannevan tuulivoimahanke: tuulivoimapuisto ja 400 kV voimajohto YVA-ohjelmasta. Suunnitellut tuulivoimalat sijoittuvat yli 2 km etäisyydelle kunnanrajasta (Raahe). Hankkeella voi olla maisemallisia vaikutuksia Vihannin eteläpuoleisilla/itäpuoleisilla alueilla, jotka tulee arvioida. Merkittäviä melu- tai välkevaikutuksia ei ulotu Raahen puolelle. Sähkönsiirron vaihtoehdossa SVE 1 rakennetaan tuulivoimapuiston sisäinen sähkönsiirto maakaapelein ja ilmajohtoin (110 kV tai 400 kV) valtakunnanverkkoon. Tuulivoimapuistoon rakennetaan kolme sähköasemaa. Tuulivoimapuiston verkkoliityntä rakennetaan Lumijärven sähköasemalle, jota suunnitellaan Raahen, noin 15 kilometrin päähän tuulivoimapuistosta länteen. Uusi voimajohto SVE 1 sijoittuu Raahen puolella suurelta osin olemassa olevan johtoalueen viereen/rinnalle, joka on maankäytöllisesti perusteltua. Muissa sähkönsiirtovaihtoehdoissa johtoalue ei tule Raahen kaupungin alueelle. Hanke edesauttaisi tarvittavaa uusiutuvan energian tuotantoa alueella.

Raahen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Raahen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen esittää lausuntonaan, että arviointiohjelma on selkeä ja arvioinnin painotukset sekä esitetyt tehtävät selvitykset ovat perusteltuja. Mikäli voimajohtoa toteutetaan uudelle maastokäytävälle, erityisen tärkeänä pidetään maisemaan ja elinkeinoihin kohdistuvaa vaikutusten arviointia.

27.7.2022

Siikajoen kunta

Leuvannevan tuulivoimahankkeen YVA-ohjelma on kattavasti laadittu ja kunta tulee ottamaan eri selvitysten vaiheissa kantaa YVA-ohjelman mukaisesti.

Siikajoen kunnalla ei ole lausuttavaa YVA-ohjelman sisällöstä. Siikajoen kunnan ympäristöviranomainen antaa YVA-ohjelmasta oman lausuntonsa.

Kh:n päätös: (nimi) esitti (toinen nimi) kannattamana, että 2 km etäisyys on pidettävä asuin- ja lomarakennuksiin Siikajoen kunnan periaatepäätösten mukaisesti. Kunnanhallitus päätti yksimielisesti (ensimmäinen nimi) esityksen pohjalta seuraavaa:

Leuvannevan tuulivoimahankkeen YVA-ohjelma on kattavasti laadittu ja kunta tulee ottamaan eri selvitysten vaiheissa kantaa YVA-ohjelman mukaisesti. Siikajoen kunnan ympäristöviranomainen antaa YVA-ohjelmasta oman lausuntonsa. 2 km etäisyys on pidettävä asuin- ja lomarakennuksiin, Siikajoen kunnan periaatepäätösten mukaisesti.

Siikajoen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Siikajoen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella ei ole lausuttavaa Leuvannevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta. Hyväksyttiin yksimielisesti (nimi) esitys, että lisätään lausuntoon: etäisyys vapaa-ajan ja vakituisen asumisen rakennuksista tuulivoimaloihin tulee olla 2 km.

Suomen luonnonsuojeluliitto

Yhteenveto

Hanke on massiivinen ja siihen kytkeytyvän hankkeen kanssa vielä esitettyä isompi. Käytännössä käsitellään vähintään noin 140 voimalan kokonaisuutta ja lisäksi on lännen puolella pari hanketta lähellä.

Maakuntakaava on tuulivoimavarausalueiden osalta vanhentunut, ja uusi kaava tulee lausunnolle vasta kesän jälkeen. Kokonaiskuva laahaa siis jäljessä, kun hankkeita jo kovaa vauhtia suunnitellaan ja toteutetaan.

Maankäytön intensiivisyys huomioon ottaen alueen jäljellä olevat luontoarvot korostuvat. Niitä ovat ojittamattomat suot ja reunaojitettujen soiden keskustat ja sähkönsiirtoreitin varrella olevat useammat luontokohteet. Selvää on, että niihin ei saa kohdistua mitään heikennyksiä.

Ohjelman karttamateriaalia ei voi kehua informatiiviseksi. Voimalapaikkoihin ei voi tässä vaiheessa ottaa kantaa, kun taustakartta on epämääräinen ja hankealue on merkitty voimaloita täyteen. Karttamateriaalin tulee olla YVA-selostuksessa tarkka, jotta voimalapaikkoja voi tarkastella ja antaa palautetta niiden sijainnin onnistumisesta. Sekin on huomionarvoista, että kaavoitus ei koske siirtoreittejä, joten YVA-vaihe on korostetun tärkeä.

Hankkeiden yhteisvaikutukset

Pohjois-Pohjanmaalla tuotetaan lähes 40 % Suomen tuulivoimasta. Uusia hankkeita julkistetaan sellaisella nopeudella, että energian tuotantoa ja tuulivoimaa ohjaavat vaihemaakuntakaavat ovat vanhentuneita jo syntyessään. Kenen vastuulla on hankkeiden yhteisvaikutusten arviointi?

27.7.2022

Siikalatvan ja Siikajoen Leuvannevan tuulivoimahankkeessa huomio kiinnittyy seudun tuulivoimahankkeiden keskittymään. Aivan välittömässä läheisyydessä on kolme muuta tuulivoimahanketta (0-2,6 km etäisyydellä) ja viiteen muuhun hankkeeseen on etäisyyttä 14,5- 30,5 kilometriä. Niin hankevastaavan kuin yhteisviranomaisen tulee kiinnittää erityistä huomiota mahdollisiin yhteisvaikutuksiin. Vaikutukset seudulliseen biodiversiteettiin pitää arvioida sekä hankkeiden yhteisvaikutuksen että jokaisen yksittäisen hankkeen osalta.

Maa-ainesten otto

Tiestöstä konsultti toteaa: "tienrakennuksessa käytetään mahdollisuuksien mukaan kiviainesta hankealueelta tai sen lähistöltä." Maa- ja kallioperäainesten tarve tulee olemaan suuri. Konsultti ennakoi tätä tuomalla luvituksen yhteydessä esille maa-aineslain mukaisen luvan. Lausunnonantajan havaintojen mukaan tuulivoima-alueille voi jäädä suuria ja syviä kallioperään tehtyjä kaivantoja. Maisemointia ei ole tehty ja jyrkät reunat voivat muodostua vaaranpaikoiksi. Maa-ainesten otto tulee olemaan iso tekijä tässä hankkeessa. Ohjelman mukaan ainekset otetaan hankealueelta, mutta mistä tarkemmin, senkin ympäristövaikutuksia pitäisi selvittää.

Kalliopaljastumat

YVA-ohjelmassa todetaan: "Kalliopaljastumia tai kalliomaata (maapeite < 1 m) tavataan hankealueen etelä- ja keskiosilla". Kivikko- ja kallioluontotyypit esiintyvät omana lukunaan Suomen luontotyyppien uhanalaisuus – Osa 1 -teoksessa (https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/37930/SY_8_2008_Osa_1.pdf?sequence=16). Alueen kalliokasvillisuus pitää selvittää ja kalliopaljastumat on syytä jättää kallioperäainesten ottoalueiden ulkopuolelle. Maaperän tasaisuuden ja jääkausien kuluttavan ja aineksia kuljettavan vaikutuksen vuoksi kalliopaljastumat ovat kaikkialla maassamme suhteellisen harvinaisia.

Kivilajit

Hankealueen länsilaidalla näyttäisi olevan gabroesiintymä. Mafisena syväkivenä gabron rapautumistuotteet rikastuttavat maaperää ja tämä usein näkyy kasvillisuuden monimuotoisuutena. Kasvillisuus on kartoitettava ja kasvillisuuden erityispiirteet on huomioitava tuulivoimaloiden sijoittelussa.

Suot

Sitaatti: "Alueella on muutamia soita tai suokuvioita, joilla on vain reunaojituksia, ja joiden keskeiset osat ovat luonnontilassa tai luonnontilaisen kaltaisia." Runsaan metsäojituksen vuoksi Pohjois-Pohjanmaalla pääosa soista on metsäojitettu. Eri lähteiden mukaan ojittamattomien soiden osuus vaihtelee välillä 31-38 % (Seväkivi, M.-L. 2011: Katsaus soiden monimuotoisuuden tilaan Pohjois-Pohjanmaalla <https://pohjois-pohjanmaa.fi/wp-content/uploads/2020/08/2451.pdf>). Tavanomaista on, että suo on vähintäänkin reunaojitettu mineraalimaan rajaa myötäillen. Nämä suot pitää huomioida hankealueella niin, että niiden hydrologinen tila ei huonone teiden tai muun rakentamisen vuoksi. Tuulivoimaloita ei pidä sijoittaa näiden soiden välittömään läheisyyteen. Sama koskee luonnollisesti alueen luonnontilaisia soita.

Uhanalaiset nisäkkäät

Sitaatti: "Hankealue kuuluu silmälläpidettävän (NT) metsäpeuran (Rangifer tarandus fennicus) Suomenselän kannan esiintymisalueen länsireunamille". Alue on potentiaalista metsäpeuran leviämisaluetta ja hankkeen vaikutukset on arvioitava lajin kannalta. Vuosia sitten Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Pohjanmaan piirin

27.7.2022

talkooväkeä oli hankealueen läheisyydessä (Korkatti) rakentamassa susiaitaa paikalliselle lampurille. Vaikutus Siikalatvan susireviireihin on arvioitava.

Natura-alueet

Hankealueen läheisyydessä on kolme merkittävää Natura-aluetta. Haapaveden lintuvedet ja suot (SPA/SAC FI1100001) jopa niin, että voimajohdon linjausvaihtoehto SVE2A on linjattu noin 700 metrin matkalla sen alueelle. Varsin huono vaihtoehto koskien lintujensuojelukohdetta. Toinen alue on Akanneva-Rimenneva (SAC FI1105000). Näistä kohteista luonnollisesti laaditaan Natura-arviointi. Suuret linnut, kuten kurjet, hanhet ja joutsenet muuttomatkoillaan näkevät tuulivoiman tuotantoalueet jo kaukaa ja pyrkivät väistämään niitä. Vähemmän tunnettua on kuinka tuulivoimakeskittymät vaikuttavat niiden pesintä- ja ruokailualueilla.

Kolmas Natura-alue on Korkattivuori (FI1100002), joka Pohjois-Pohjanmaan länsiosien korkeimpana maastokohteena (185,6 m mpy) on alueellisesti merkittävä retkeilykohde. Alueen vetovoimaa lisäävät näyttävät tuuli- ja rantakerrostumat. Myös metsälintujen kannalta tällä Natura-alueella voi olla suojelumerkitystä. Voimajohdon linjausvaihtoehdot SVE2A ja SVE2B sivuavat Korkattivuorta lähietäisyydeltä. Jo maisemavaikutusten vuoksi tämäkin kohde vaatii Natura-arvioinnin. Korkattivuori ja maisema Korkattivuori on Oulun läänin läntisen osan korkein paikka: visithaapavesi.fi Vuorelta ja siellä olevalta vanhalta palovartiotornilta avautuvan maiseman kannalta on kestänyt, että tämän mittaluokan voimaloita rakennetaan joka ilmansuuntaan.

Alueen kannalta tällä hetkellä tuulivoimapuistoja on suunnitteilla siis ainakin Leuvannevalle, Piipsannenvalle (Haapavesi), Tuulikaartoon, Uljuan altaan lähelle, Haaponevalle (Haapavesi, Korkatista n. 10km länteen). Suunnitteilla olevien puistoalueiden maisemavaikutukset Korkattivuorelta katsottuna ovat suuret joka ilmansuuntaan. Voimala-alueet tulisi suunnitella siten, etteivät ne muuta arvokkaiden suojelualueiden maisemia lopullisesti. Tuulivoimalapuistosuunnittelusta näyttää puuttuvan yhteisvaikutusten asiallinen ja ennakoiva selvitys ja hahmottaminen siitä, miten se muuttaa maisemaa laajalta alueelta. Korkattivuori ja Haapaveden lintuvedet ja suot -lintuvesiensuojelualue jäisi keskelle tuulivoimapuisto-alueita jos kaikki suunnitteilla olevat hankkeet toteutuvat. Mikäli puistohankkeet toteutetaan kaikessa laajuudessaan, maisemavaikutukset ovat mittavat. Mitään maiseman kannalta vastaavaa muutosta ei ole tapahtunut alueella koskaan aikaisemmin. Lisäksi maisemavaikutukset kohdistuvat myös lähialueilla oleviin kulttuurihistoriallisesti arvokkaisiin perinnemaisemiin.

Sähkönsiirto

Leuvannevan hankkeen sähkönsiirtolinjavaihtoehtoja on kaksi ja niistä toinen on suunniteltu kohti Haapavedelle suunniteille olevaa sähköasemaa (n. 25km). Linja (400kv) olisi tällöin aikomus rakentaa olemassa olevien kahden voimalinjan viereen joista toinen (400kv) valmistui nyt v. 2021- 2022 aikana. Nyt olemassa oleva johtoaueka joka on noin 90 metrin leveydeltä täysin puuton, suunnitelman mukaan levenisi n. 42 metriä lisää, eli metsää menetettäisiin linjan vuoksi n. 100 hehtaaria lisää. Metsää siis halkoisi jatkossa yhteensä n. 130m-135m leveä aukko + siihen liittyvä reunavyöhyke. Linja heikentäisi entisestään Haapaveden puolella olevia arvokkaita maisema-, retkeily- ja luonnonsuojelualueita, joiden läpi se menisi (Haapaveden lintuvedet ja suota Natura-alue sekä valtakunnallisesti arvokas Korkatti-Rahkavuori kallioalue).

27.7.2022

Lisäksi linjan välittömässä läheisyydessä on paikallisesti merkittävä retkeilyalue (Korkattivuori, jossa on mm. luontopolku ja kota). Alueella järjestään vuosittain mm. polkujuoksutapahtuma ja suunnistuskilpailuja. Vuorelta itsessään avautuu upeat maisemat kilometrien päähän mm. Haapaveden lintuvedet ja suot -alueen järville ja soidensuojelualueelle. Maisema on vielä toistaiseksi melko erämaatyypinen. Linjan leventäminen pilaisi maisemaa ja vähentäisi metsäluontoa entisestään. Olemassa olevaa linjaa on osalta matkaa rakennettu yhtenäispylväisiin, joten yhtenäispylväisiin rakentaminen on teknisesti mahdollista. On huono vaihtoehto hakata uusi aukko vanhan viereen, ilman että käytettävissä olevilla mahdollisuuksilla hyödynnetään jo olemassa olevaa aukkoa. Hankkeen yhteydessä tulee selvittää, miten siirtolinjojen ympäristövaikutuksia ja haittoja voi vähentää tuloksellisesti. Sähkönsiirtoon tulee löytää ja toteuttaa ympäristölle vähiten haittaa tuottava vaihtoehto.

Erämaisuus

Tuulivoimahankkeissa on vakiintunut käytäntö, että ne sijoitetaan ihmisasutuksesta erilleen. Tuulivoimarakentamisen koko ajan lisääntyessä tulisi mielestämme käydä keskustelua, ovatko erämaiset alueet myöskään soveliaita näille hankkeille. Luonnon pirstoutuminen on luontokatoa kiihdyttävä tekijä, ja suurpedot sekä monet petolinnut tarvitsevat reviireikseen asumattomia alueita. Teollinen rakentaminen erämaisille alueille on suuressa mittakaavassa kyseenalaistettava. Kenties jonkinlainen kompromissi ihmisasutusta lähemmäksi rakentamisen suhteen olisi saavutettavissa. Mitä kauemmaksi sähkön käyttökohteista rakennetaan, sitä suurempi on siirtolinjojen rakentamisen tarve ja niiden alta muutetaan vastaavasti enemmän luontoa. Tuulivoiman tuotanto jakautuu varsin epätasaisesti valtakunnan eri osiin. Itä-Suomessa puolustusvoimien tarpeet rajoittavat tuulivoiman tuotantoa. Sama koskee myös Suomenlahden läheisyyttä. Ei liene liioittelua todeta, että vastuun tuulivoimasta kantaa Länsi- ja Pohjois-Suomi. Esimerkkinä 'missä tahansa, mutta ei mun takapihalle' - ajattelusta voidaan nostaa tapaus pääkaupunkiseudun jätteenkäsittelyalueelta Ämmäsuolta. Tuolle neljän neliökilometrin alueelle on kaavoitettu yksi tuulivoimala. Useat tahot ovat nousseet vastustamaan hanketta. Pohjois-Pohjanmaa tuottaa tulevaisuudessa niin suuren osan maamme sähköstä, että kuormitus luonnolle on kohtuuton suhteessa väkirikkaampiin alueisiin.

STUK

Tuulivoimapuiston sähköjohdot ja -laitteet eivät aiheuta säteilyturvallisuuden kannalta merkittäviä sähkö- tai magneettikenttiä lähiympäristön asukkaille. Säteilyturvallisuuksyyt eivät siten estä tuulivoimapuiston rakentamista arviointiohjelmassa esitetyn suunnitelman mukaisesti. Voimajohto aiheuttaa ympärilleen pientaajuisen sähkö- ja magneettikentän. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa (1045/2018) on vahvistettu väestön altistuksen raja-arvot ja toimenpidetasot näille kentille. Asetusta ei sovelleta sähköturvallisuuslain (1135/2016) vaatimusten mukaisten suurjännitteisten ilmajohtojen, mm. 400 kV ja 110 kV voimajohtojen, aiheuttamaan altistukseen sähkökentälle. Magneettikentän toimenpidetaso 200 µT ei ylitä voimajohdon allakaan, jossa on suurimmat magneettikentät. Asetus ei siten rajoita oleskelua voimajohdon läheisyydessä eli maa- tai metsätaloustöitä tai virkistyskäyttöä mm. metsästyksen, sienestyksen ja marjojen poimintaan. Asetus ei myöskään rajoita voimajohdon sijoittamista asuintai lomarakennusten läheisyyteen.

Asetus ja sähköturvallisuuslain vaatimukset suojaavat voimajohtojen sähkö- ja magneettikentän välittömiltä haittavaikutuksilta. Voimajohtojen magneettikentällä

27.7.2022

epäillään kuitenkin olevan haitallisia pitkäaikaisvaikutuksia. Osa 40 viime vuoden aikana tehdyistä väestötutkimuksista on antanut viitteitä siitä, että asumisesta voimajohtojen läheisyydessä saattaisi olla terveydellistä haittaa lapsille. Näissä tutkimuksissa on havaittu, että voimajohtojen lähellä asuvilla lapsilla näyttäisi olleen hieman suurempi riski sairastua leukemiaan, kun lapset altistuivat pitkäaikaisesti magneettikentälle, jonka keskimääräinen vuontiheys oli enemmän kuin $0,4 \mu\text{T}$. Solu- ja eläinkokeista saadut tulokset eivät ole tukeneet tätä havaintoa. Ei tunneta mekanisme, jolla voimajohdon magneettikenttä aiheuttaisi leukemiaa tai muita syöpiä. Väestötutkimuksissa ei ole voitu osoittaa, että leukemia olisi seurausta altistuksesta magneettikentälle. Väestötutkimuksissa havaittua lievää leukemiariskin kasvua ei ole voitu osoittaa tilastoharhaksi. Voimajohtojen sähkökentällä ei ole todettu olevan haitallisia pitkäaikaisvaikutuksia. Voimajohtojen magneettikentän pitkäaikaisvaikutuksiin liittyvän epävarmuuden vuoksi STUK suosittelee uusien 400 kV ja 110 kV voimajohtojen rakentamista siten, että niiden aiheuttama magneettivuon tiheys ei pitkäaikaisesti ylittäisi $0,4 \mu\text{T}$ voimajohtojen lähellä sijaitsevilla asuinrakennuksissa, jos se järkevin toimenpitein on mahdollista. Velvoittavaa estettä ei säteilyturvallisuussyistä ole voimajohtojen rakentamiseen arviointiohjelmassa esitetyn suunnitelman mukaisesti.

Suomen Erillisverkot Oy

Viitaten lausuntopyyntöönne 31.5.2022 koskien Siikalatvan ja Siikajoen Leuvanannevan tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmaa. Suomen Erillisverkot Oy:llä ei ole lausuttavaa tai osallistumistarvetta suunnittelukokonaisuuteen liittyen.

Telia

Telia Finland Oyj:llä (Telia) ei ole hankkeesta huomautettavaa, mutta jatkossa hankkeen vaikutusalueelle ei voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä.

Traficom

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on pyytänyt lausuntoa Liikenne- ja viestintävirasto Traficomilta koskien Siikalatvan ja Siikajoen Leuvanannevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Leuvanannevan tuulivoimahankkeen alueen pohjoisosa, voimalat 1-18, sijoittuu Oulun lentoaseman lähestymisalueelle (TMA). Alueelle on määritetty lentomenetelmiä suojaamaan korkeusrajoitus pystytettävälle esteille, joka käy ilmi YVA-ohjelman sivulta 133. Korkeusrajoitus on 340 m merenpinnasta ja maaston korkeus alueella on Maanmittauslaitoksen kartta-aineiston perusteella noin tasossa 65 - 70 m merenpinnasta. Korkeusrajoituksella on siis vaikutusta suunniteltujen voimaloiden korkeuksiin. Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa tulisi ottaa huomioon myös tuulivoimaloiden vaikutukset radiojärjestelmiin. Tuulivoimaloiden on monissa tapauksissa todettu vaikuttaneen TV-vastaanoton laatuun maanpäällisissä TV-lähetysverkoissa. Tuulivoimaloilla on vaikutuksia myös matkaviestinverkkojen kentänvoimakkuuteen ja signaaliin laatuun. Tutkajärjestelmä vaatii toimiakseen riittävää etäisyyttä tuulivoimaloihin. Radiolinkin toiminta taas edellyttää täysin esteetöntä aluetta lähettimen ja vastaanottimen välillä. Sähköisen viestinnän palvelut ovat riippuvaisia radiojärjestelmistä. Siksi on tärkeää varmistaa, että TV- ja matkaviestinpalvelut sekä tutkat ja radiolinkit toimivat myös jatkossa riittävän häiriöttömästi. Pienilläkin muutoksilla tuulivoimaloiden sijoittelussa voi olla ratkaiseva merkitys alueen radiojärjestelmien toimintaan. Jo olemassa olevia TV- ja radiolähetysasemia ja raskaita, 200 - 300 metrin korkuisia mastoja ei voida siirtää.

27.7.2022

Siksi eri osapuolten tulisi tehdä yhteistyötä jo tuulivoimaloiden suunnitteluvaiheessa ja pyrkiä valitsemaan tuulivoimaloiden sijainti niin, ettei häiriötä radiojärjestelmille aiheudu tai että ne ovat poistettavissa. On suositeltavaa, että tuulivoimahankkeesta vastaavat ovat yhteydessä kaikkiin tiedossa oleviin radiojärjestelmien omistajiin lähialueilla. Riittävänä koordinoitavuutena on pidetty noin 30 kilometriä. Radiopaikannusjärjestelmien ja radiolinkkien käyttäjiä sekä teleoperaattoreita tulisi aina informoida tuulivoimahankkeesta.

Väylävirasto

Väylävirasto esittää lausuntonaan seuraavaa: Liikennevaikutusten arviointi julkisille teille on esitetty YVA-ohjelmassa riittävällä tasolla. Tuulivoimaloiden sijaintia suhteessa liikenneväyliin ohjeistetaan Väyläviraston Tuulivoimalaohjeessa (Liikenneviraston julkaisuja 8/2012), joka tulee huomioida voimaloiden sijoittamisessa. Tuulivoimalan vähimmäisetäisyys on voimalan kokonaiskorkeus (torni+lapa) + suoja-alue maantien keskeltä lukien.

Tuulivoimalahankkeen suunnittelun aikana on riittävän ajoissa kiinnitettävä huomiota tuulivoimalan osien varastointiin ja kuljetusreittien selvittämiseen.

Tuulivoimalakuljetukset vaativat aina erikoiskuljetusluvan. Erikoiskuljetusluvista lupaviranomaisena toimii Pirkanmaan ELY-keskus. Voimaloiden osien kuljetuksia varten maanteiden, siltojen ja rumpujen kantokyky on varmistettava hyvissä ajoin ennen kuljetuksia. Jos rakenteiden vahvistamiselle tai mahdollisten tasoliittymien ym. parantamistoimille todetaan tarvetta, toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella. Tämä koskee myös mahdollista valaisinpylväiden ja liikennemerkkien väliaikaista siirtoa sekä liittymien avartamista. Asian osalta tulee olla yhteydessä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen maanteiden kunnossapidon aluevastaavaan. Liittymäluvat maanteille myöntää Pirkanmaan ELY-keskus.

Suunnittelussa tulee huomioida, etteivät voimajohdon pylväät estä tai haittaa maanteiden käyttöä. Väylävirasto muistuttaa, että kaapeleiden ja johtojen sijoittamisessa tiealueelle noudatetaan, mitä liikennejärjestelmästä ja maanteista annetun lain (503/2005) 42 §:ssä ja 42 a §:ssä säädetään. Rakennettaessa voimajohtoa maanteiden yhteyteen tulee noudattaa Väyläviraston "Sähkö- ja telejohdot ja maantiet" -ohjeen (Liikenneviraston ohjeita 3/2018) lisäksi Liikenneviraston 12.10.2018 antamaa määräystä johtojen ja rakenteiden sijoittamisesta maantien tiealueelle (LIV/44/06.04.01/2018). Ohjetta tulee noudattaa siinäkin tapauksessa, että uusi johto rakennetaan olemassa olevan johdon rinnalle.

Ensisijaisesti tuulivoimalakuljetukset tulisi suunnitella muuta reittiä kuin rautatien tasoristeysten kautta. Jos tasoristeysten käyttö lisääntyy tuulivoimaloiden rakentamisaikaisen liikenteen johdosta merkittävästi tai sen käyttötarkoitus muuttuu, on tienpitäjän haettava lisääntyvään tai muuttuvaan käyttöön oikeuttava Väyläviraston lupa. Väylävirasto voi liittää lupapäätökseen tasoristeysten rakentamista, uudenlaista käyttöä, kunnossapitoa ja poistamista sekä tasoristeykseen liittyvää tietä koskevia ehtoja. Tasoristeysluvan tarpeesta voi olla yhteydessä Väylävirastoon, kirjaamo@vayla.fi. Lisätietoja tasoristeysten ylittämisen suunnitteluun ja toteutukseen liittyen on ohjeessa: "Erikoiskuljetukset rautatien tasoristeyksissä" (Väyläviraston julkaisuja 8/2021 sekä tiivistelmä).

27.7.2022

Raskaat erikoiskuljetukset saattavat edellyttää myös tasoristeyskansien vahvistamista ja leventämistä. Maanteiden osalta lausuu tarkemmin Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen L-vastuualue.

Ympäristöpalvelut Helmi

Terveydensuojelulain mukaan elinympäristöön vaikuttava toiminta on suunniteltava ja järjestettävä siten, että väestön ja yksilön terveyttä ylläpidetään ja edistetään. Elinympäristöön vaikuttavaa toimintaa on harjoitettava siten, että terveyshaittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy.

YVA- tarkastelussa tulee erityisesti tarkastella hankkeen vaikutuksia asuinympäristöön ja vapaa-ajan asumiseen, virkistykseen ja luontoarvoihin terveydensuojelun näkökulmasta. Melu- ja välkevaikutukset tulee arvioida vakituisen asumisen ja vapaa-ajan asumiseen erillisillä riittävillä ja asianmukaisilla melu- ja välkeselvityksillä. Myös rakentamisen aikaisen maa-ainesten ottamisen, liikenteen ja rakentamisen vaikutukset asumiseen ja vapaa-ajan asumiseen on tarpeellista arvioida.

Hanke ei sijaitse pohjavesialueella, mutta hankkeessa on tarpeen selvittää, onko alueella yksityistä juomavedenhankintaa ja/tai lähteitä.

Asumiseen ja vapaa-ajan asumiseen liittyvät sisämelun melun toimenpiderajat määritetään STM:n asetuksen mukaisesti (545/2015, 12§). Asuinhuoneistossa päiväajan keskiäänitason LAeq (klo 7–22) toimenpideraja on 35 dB ja yöajan keskiäänitason LAeq (klo 22–7) toimenpideraja on 30 dB. Yöaikainen (klo 22–7) unihäiriötä aiheuttava melu, joka erottuu selvästi taustamelusta, ei saa ylittää 25 dB yhden tunnin keskiäänitasona LAeq, 1 h (klo 22–7) mitattuna niissä tiloissa, jotka on tarkoitettu nukkumiseen. Toiminnasta ei saa aiheutua asuinhuoneistoissa oleskeleville asetuksen toimenpiderajoja ylittävää meluhaittaa.

LAKIPERUSTEET

Terveydensuojelulaki 763/1994

Terveydensuojeluasetus 1280/1994

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista 545/2015

Mielipiteet

Mielipide 1. Mielipide koskien Leuvannevan tuulipuistohankkeen YVA-suunnitelmaa: Suunnitelmassa ei ole riittävän selkeästi huomioitu vanhalle Kurunnevan turvetuotantoalueelle muodostuneiden kosteikkojen vesitaseen säilymistä. Tiestön ym. infran rakentamisen yhteydessä on huomioitava nykyisten kosteikkojen säilyminen. Ne ovat tärkeitä alueen linnuston kannalta, mutta myös virkistyskäytön/metsästyksen kannalta.

Mielipide 2.

Leuvannevan tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä arvioidaan sähkönsiirron osalta kolmea eri vaihtoehtoa. Vaihtoehto SVE1 verkkoliityntäpaikaksi on suunniteltu Lumijärven sähköasemaa. Vaihtoehtojen SVE2 ja SVE3 liityntäpiste sijaitsisi Haapavedellä. Kaikki kolme vaihtoehtoa rakennettaisiin 400kv ilmalinjoina. Arviointiohjelmassa ei ole käsitelty vaihtoehtoa, jossa sähköasema rakennettaisiin

27.7.2022

tuulivoimapuiston yhteyteen Leuannevalle ja liityntäpiste tehtäisiin olemassa olevaan Fingridin metsälinjaan. Mikäli sähkönsiirto halutaan viedä Lumijärven suunnitteilla olevalle sähköasemalle, se voidaan johtaa myös Latvankylältä Elenian olemassa olevan 20kv linjan sivustaa pitkin. Kysymyksessä on sama linja, johon siirtovaihtoehto SVE1 törmää ja jatkaa siitä Lumijärven asemalle 6,5 km matkan. Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulisi tarkastella myös edellä todettuja vaihtoehtoja sekä vaihtoehtoa, jossa sähkönsiirto puiston alueella ja siirto valtakunnan verkkoon tapahtuisi maakaapeleilla. Tätä vaihtoehtoa hankkeesta vastaavan projektipäällikkö on perustellut allekirjoittaneelle liian kalliina vaihtoehtona. Sähkönsiirrossa tulee huomioida myös Leuanpuiston läheisyyteen tulevat muut tuulivoimapuistot. Hietaharjun metsäautotien läheisyydessä on maakotkan pesäpuu, jonka suojelusta on merkintä peruskartassa. Noin 100 metrin päähän pesäpuusta on suunniteltu sähköasema ja 400kv sähkönsiirtolinja.

(nimi) kuolinpesän osakkaat vastustavat sähkönsiirtoreitin SVE1 rakentamista seuraavin perustein:

1. Sähkönsiirtoreitin johtoalueella sijaitsee metsätilat Piilola 3:1, Peuraneva 3:3, Rantsisinelä 37:13 ja Rajakorpi 82:1, jotka kuolinpesä omistaa. Suunniteltu linjaus on kartalla epätarkkarajainen, mutta oletamme, että johtoalue kulkee rajalinjoja pitkin.
2. Toteutuessaan johtoalue pirstoo ko. tilat ja vaikeuttaa metsien hoitoa, etenkin tilan Rantsisinelän osalta, joka on hyvin kapea ja lähes kilometrin pituinen metsäsarka. Metsätilan menettäminen siirtoreitin alle on kohtuutonta kuolinpesälle.
3. Rantsisinelän 37:13 ja tilan Rantsi-Roppolan 1:27 rajalla sijaitsee penkkatie, jota käytetään metsien hoidossa. Tiellä on virallinen tieoikeus molemmilla tiloilla.
4. Johtoalueen alle jää tilojemme metsää arvioita 8-10 hehtaaria, josta saisimme vain kertakorvauksen lunastustilanteessa.
5. Vanhempamme ovat saaneet ostaa Rantsisinelän ja Rajakorven tilat valtiolta lisämaaksi Piilolan tilan kehittämistä varten.
6. Piilolan tila on aktiivi maa- ja metsätila, joten jokainen pelto- ja metsähehtaari on tilalle tarpeellinen.
7. Mikäli johtoalue toteutuu kyseiselle paikalle, se tulee myös liian lähelle Piilolan tilan pihapiiriä, jossa asutaan vakituisesti.
8. Leiriperän tuntumassa on myös Viirupöllön pesäpaikka, joka jää johtoalueelle. Kartta liitteenä.
9. Johtoalueen linjaus menee toisen tuulivoimayhtiön hankealueelle, Peuraneva.
10. Vaihemaakuntakaavassa (1. ja 3. vmkk) pääsähköjohdon yhteystarve on suunniteltu suoraviivaisesti Rantsilan keskustasta Lumijärvelle (kuva 5-1).
11. Metsämaata jää siirtoreitin alle vähemmän, kun käytetään hyödyksi olemassa olevia johtokäytäviä.

27.7.2022

12. Maakuntakaavan (2.vmkk) suunnittelumääräysten mukaan maankäyttöä suunniteltaessa on tuettava metsätalousalueiden ja – yksiköiden yhtenäisyyttä ja toimivuutta.

13. Myös useat muut metsänomistajat ovat esittäneet huolensa linjausvaihtoehdosta SVE1. Leuannevan tuulivoimapuiston hankealueella sijaitsee kuolinpesän omistama metsätila Lisä-Piilola 36:1, jonka VSB on tarjoutunut vuokraamaan. Tilalla sijaitsee metsälain 10§:n tarkoittama erityisen tärkeä elinympäristö, joka on kuvattu tilan metsätaloussuunnitelmassa. Pyydämme, että asia otetaan huomioon ympäristövaikutusten arvioinnissa. Asia koskenee myös naapuritiloja. Käsityksemme mukaan metsälain 10§:n mukaisia alueita ei tule käyttää tuulivoima-alueina.

Huomautamme myös, että sähkönsiirtoreitin SVE1 ympäristössä sijaitsee susireviiri, joka ei ilmeisesti ole LUKE:n tiedossa. Susihavaintoja on tehty alueella jo vuosikymmenien ajan. Seurantaryhmä on saanut kirjallisen lausunnon Fingridiltä, joka on esittänyt suunnittelussa huomioitavat tuulivoimaloiden ja voimajohtojen etäisyysvaatimukset. Lausunnon sisältöä ei ole avattu YVA-selvityksessä.

Yleisötilaisuudessa 9.6.2022 tuli esille, että tuulimyllyjen meluvaikutusten vuoksi niiden vähimmäisetäisyys asutuksesta on 2 km ja loma-asunnoista 1,5 km. Asia ei tule ilmi YVA-selvityksessä. Kiinnitimme huomiota myös siihen, että Siikajoen ja Raahen terveydensuojeluviranomaiselta ei pyydetä lausuntoa, vaikka sillä on oikeus ottaa osaa kaavan valmisteluun. Siikajoen kunta ja Raahen kaupunki kuuluvat Kalajoen kaupungin hallinnoimaan ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueeseen. Siikajoen kunnan enklaavissa Kivijärven rannalla sijaitsee kaksi ympärivuotiseen käyttöön rakennettua loma-asuntoa ja Raahen kaupungin alueella sijaitsee Vihannin harjun tärkeä pohjavesialue. Terveystensuojeluviranomaisen toimialaan kuuluu mm. terveydensuojelulain ja asumisterveysasetuksen 545/2015 valvonta kunnissa.

Myöskään Lumimetsän seudun vesiosuuskunnan eikä Vihannin Vesi Oy:n kantaa asiaan ole asianosaisluettelon mukaan pyydetty.

Mielipide 3.

Ensimmäisen allekirjoittaneen (henkilön nimi) vapaa-ajan asunnolle Kivijärven rannalla (kiinteistötunnus) on parhaillaan käynnissä muutosprosessi vapaa-ajan asunnosta vakituiseksi asunnoksi, joten YVA:ssa ja hankkeen suunnittelussa ylipäättään on ko. Kiinteistöön myös suhtauduttava vakituiseuna asuntona.

YVA-suunnitelmassa arveltiin, ettei hankealueella sijaitse talousvesikaivoja, mutta ainakin kyseisellä kiinteistöllä sijaitsee tällainen kaivo, joka on kiinteistölle välttämätön ja elintärkeä, sekä ainoan talousveden lähde.

Lisäksi luonnonystävinä olemme kiinnittäneet huomiota eri eläinlajien selvityksiin ja niihin käytettäviin maastopäiviin.

Suunnitelmassa on ajateltu käyttää pöllöselvitykseen 2 yötä, viitasammakkon 1 ilta, liito-oravan 4 päivää, lepakon 2 yötä ja suurpetojen kartoitus muutamana päivänä tieltä käsin ja kirjoituspöytätyönä tälle koko 11 800 hehtaarin kokoiselle alueelle on vähintäänkin irvokas ajatuksenakin. Pistää miettimään onko selvitysten tarkoitus löytää näitä lajeja, vai jättää niitä löytämättä? Voiko kukaan kuvitella, että tämän kokoisen alueen luontoselvitys voidaan toteuttaa lähes täysin toimistosta käsin?

Lisäksi YVA-suunnitelma selvästi väheksyy alueen lajirikasta linnustoa, johon kuuluu metsäkanalintujen ja erilaisten vesilintujen lisäksi myös useita petolintuja, kuten maakotka ja kalasääksi ym.

Toinen väheksynnän kohde on alueen luonto ylipäättään, vaikka maisema onkin monin tavoin metsätalouden muuttamaa, on hankealue avosoineen, järvineen ja lintukosteikkoineen, sekä harvan astutuksensa ansiosta näillä seuduilla ainutlaatuisen monimuotoinen ja korvaamaton luontokohde.

Lisäksi olemme kiinteistön omistajina huolestuneita voimaloiden välke- ja melumallinnuksen toteuttamistavasta. Olemme ymmärtäneet esitetystä YVA-suunnitelmasta, että mallinnuksessa otetaan puusto huomioon voimalan melua ja välkettä sekä maisemahaittaa vähentävänä asiana. Näin ei tulisi missään nimessä olla, koska nykyisen metsien talouskäytön aikana laajat avohakkuut ovat lähes täysin varmoja, jossain vaiheessa metsän elinkaarta. Puhumattakaan luonnonilmiöstä, kuten myrskyt ja metsäpalot. Näiden jäljiltä puustoinen maasto muuttuu hetkessä avomaastoksi ja voimaloiden haittavaikutuksiin tulee siksi suhtautua kaikissa tapauksissa avomaaston mukaan.

Mielipide 4.

Me allekirjoittaneet metsänomistajat esitämme tuulivoimapuiston verkkoliityntää varten rakennettavan sähköaseman ja 400 kV:n voimajohdon suunnitteluun ja toteuttamiseen muutoksia, jotka poikkeavat YVA-ohjelmassa esitetyistä vaihtoehtoista. Kannanotto koskee suunnitteilla olevan 400 kV:n voimajohdon rakentamista Haapaveden sähköasemalle.

Ensisijainen vaatimus. Tuulivoimapuiston verkkoliityntää varten rakennettava sähköasema tulee rakentaa tuulivoimapuiston läheisyyteen.

Toissijainen vaatimus. Mikäli 400 kV:n siirtolinja rakennetaan Haapaveden sähköasemalle, se tulee rakentaa jo olemassa olevalle johtoaukealle yhteispylväisiin.

Vaatimusten perustelut. Rakennettaessa verkkoliitynnän sähköasema tuulivoimapuiston läheisyyteen tai rakennettaessa siirtolinja yhteispylväisiin vältetään noin 25 km mittaisen uuden johtoaukean rakentamiselta. Ympäristön kannalta on kestävätilanne, että toisaalta lainsäädännön mukaisesti metsäpinta-alaa pyritään säästämään/suojelemaan ja tässä tapauksessa tuhoamaan. Rakennettaessa uusi 42 m leveä johtoaukea noin 25 km matkalle tuhottaisiin metsää lopullisesti noin 100 hehtaaria. Allekirjoittaneiden metsiin on tehty jo kaksi voimalinjojen johtoaukeaa. Ei ole kohtuullista eikä oikeudenmukaista, että siirtolinjojen haitat, metsäpinta-alojen menetykset, kohdentuvat aina samoille tiloille. Jo olemassa olevan johtoaukean myötä useat metsänomistajat ovat menettäneet metsää useita hehtaareja tilaa kohden. Enimmillään metsää on menetetty tilakohtaisesti noin 15 hehtaaria, ja uuden johtoaukean myötä menetyksiä tulisi samalle tilalle vielä noin 7 hehtaaria lisää. Menetykset voidaan välttää rakentamalla uusi siirtolinja yhteispylväisiin. Teknisesti se on mahdollista. Esimerkiksi vuonna 2021 rakennettu uusi 400 kV:n siirtolinja rakennettiin Haapaveden Kytökylässä asutuksen lähellä yhteispylväisiin sekä samoin myös Haapaveden lintuvedet ja -suot Natura-alueen kohdalla.

27.7.2022

Haapavedelle suuntautuvan siirtolinjan vaihtoehtoisissa uusi johtoaukea heikentäisi vielä entisestään Haapavedellä arvokkaita maisema-, retkeily- ja luonnonsuojelualueita. Suunnitellun johtoaukean lähistöllä on useita suojelualueita, joista linnustollisesti arvokkaimmat kuuluvat Haapaveden lintuvedet ja -suot Natura-alueeseen. Haapaveden lintujärvet -alue kuuluu sekä kansallisesti (FINIBA) että kansainvälisesti (IBA) tärkeisiin lintualueisiin. Korkattivuoren Natura-alue on myös suunnitellun johtoaukean välittömässä läheisyydessä. Uusi siirtolinja ylittäisi valtakunnallisesti arvokkaan Korkattivuoren-Rahkovuoren kallioalueen (KAO110045).

Uusi johtoaukea heikentäisi Korkattivuorella ja sen lähialueella merkittävästi maisema- ja retkeilyalueita. Korkattivuori ja sen lähialueet ovat paikallisesti tärkeitä ja aktiivisessa käytössä olevia retkeilykohteita. Alueella sijaitsee ympärivuotisessa käytössä oleva laavu tulipaikkoineen sekä vaelluspolku ja maastopyöräilyreittejä. Alueella järjestetään vuosittain mm. polkujuoksu- ja suunnistuskilpailuja

Mielipide 5.

En tule allekirjoittamaan yhtäkään tarjottua vuokrasopimusta enkä hyväksy metsämaideni kaavoitusta tuulivoimateollisuusalueiksi. Tuulivoimalat ovat sijoitettu liian lähelle asutusta ja Porkanrannan osayleiskaavan merkittyjä maakunnallisesti arvokkaita maa-alueita sekä maisemallisesti arvokkaita peltoalueita. Voimalat tulevat olemaan dominoiva elementti perinnemaisemassa ja vähentävät alueen virkistysarvoja, mm. luontokuvausta ja retkeilyä. Mikäli puisto toteutetaan, voimalat tulisi rakentaa suunniteltua kauemmaksi ja valita pienemmät voimalatyypit tai sijoittaa alueen keskelle isommat voimalat ja reuna-alueille pienemmät, ratkaisu voisi vähentää ympäristölle aiheutuvia mahdollisia haittavaikutuksia.

Suunnitellun kokoluokan voimaloiden melu-, välke-, ym. vaikutuksista ihmiseen ja eläimiin ei ole toistaiseksi saatavilla tutkimustietoa, ainoastaan pienemmistä voimaloista. Tämän vuoksi etäisyys asutukseen tulee huomioida. YVA:ssa tulisi ottaa myös huomioon tuulivoimalan siivistä irtoava mikromuovi ja sen vaikutus ympäristöön. Myöskään joissain olosuhteissa muodostuvasta jäävaarasta ei ole mainintoja. Tällä on myös heikentävä vaikutus metsänkasvuun voimalan lähellä.

Alueella on karhuja, niiden poikasia ja pesiä. Myös susia ja niiden poikasia on nähty ja kuvattu. Rupikonna kutee Kurun lintujärvellä. YVA:ssa esitetyt arviot lintujen esiintymisestä ovat osin väärin arvioitu. Alueella esiintyy suuria kurki- ja joutsenparvia varsinkin muuttoaikaan. Lintuparvet ovat satapäisiä muuttoaikana, tarvittaessa on mahdollista tarjota kuvamateriaalia levähdyspaikoilta ja ilmasta. Alue on myös lintujen pesimäaluetta. Kurki, laulujoutsen, sinisuohaukka ja ruskosuohaukka ainakin pesivät alueella. Kuruntien varressa ja Kurun lintujärvellä pesii hömötiainen. Sääksi, maa- ja merikotka käyttävät aluetta saalistukseen. Jäljempänä luettelo linnuista, joita on tavattu ja kuvattu alueella: tukkasotka, uivelo, tavi, haapana, sorsa, kanadanhanhi, metsähanhi, jouhisorsa, sinisorsa, suokukko, ruskosuohaukka, sinisuohaukka, kanahaukka, hiirihaukka, varpushaukka, suopöllö, hiiripöllö, varpuspöllö, telkkä, laulujoutsen (pesii Kurun lintujärvellä), mustakurkku-uikku, kapustarinta, kurki, töyhtöhyppä, suosirri, taivaanvuohi, pikkukuovi, keltävästäräkki, haarapääsky, räystäspääsky, törmäpääsky, kirjosiippo, peukaloinen, pensas, närhi.

Mielipide 6.

27.7.2022

Leuvannevan tuulivoimahankkeen sähkönsiirron yhtenä vaihtoehtona on esitetty tuulivoimapuiston liittämistä Haapaveden Pihtinevan sähköasemalle. Tämä tarkoittaisi uuden voimajohdon (400kV) rakentamista.

Mikäli uusi voimajohto rakennettaisiin vanhan "Metsälinjan" itäpuolelle, vaikeuttaisi se merkittävästi maatilamme laajentumissuunnitelmia. Uusi linja tulisi niin lähelle nykyistä navettaamme, ettei sitä pystyisi enää laajentamaan. Navetan laajentaminen muuhun suuntaan ei ole mahdollista naapurien omistamien asuinkiinteistöjen takia. Navetan laajentamiseen on jo valmistauduttu. Lypsykarjaa on ostettu lisää ja eläimet on sijoitettu tällä hetkellä vuokranavettaan. Navetan vuokraus on kuitenkin vain väliaikainen ratkaisu. Myös alustavia piirustuksia on tehty. Vallitsevan maailman tilanteen ja kustannusten nousun takia laajennussuunnitelmia on jouduttu lykkäämään. Mielestämme on kohtuutonta, jos ulkopuolinen taho näin voimakkaasti rajoittaa yritystoimintamme kehittämistä.